

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Анатомія (зі змістовим модулем «Основи динамічної анатомії»)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Колбунов Сергій Африкантович, викладач Класичного фахового коледжу Сумського державного університету, лікар-хірург Комунального закладу «Конотопська міська лікарня»
Рівень вищої освіти	Початковий рівень (короткий цикл) НРК України – 5 рівень; FQ-EHEA – короткий цикл; QF-LLL – 5 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (32 години лекцій, 16 годин семінарських занять), 102 години становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки за спеціальністю
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Без додаткових умов
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є отримання студентами фундаментальних теоретичних знань з основ будови організму людини з урахуванням його розвитку у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем, віковими та індивідуальними особливостями і тих змін, що відбуваються в ньому під впливом фізичних навантажень.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ Вступ Анатомія як наука, її місце в системі біологічних наук, методи дослідження. Етапи розвитку анатомічних знань. Відомі анатоми XVII-XX ст. Українська школа анатомів. Вікова анатомія	

та її роль у підготовці вчителя фізичного виховання. Анатомічні орієнтири та анатомічна номенклатура.

Тема 1. Клітинна будова організму людини

Вступ до анатомії. Клітинна будова організму людини. Поняття про орган, систему органів і апарат.

Тема 2. Тканинна будова організму людини

Тканинна будова організму людини: структурна і функціональна організація тканин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОСНОВИ ДИНАМІЧНОЇ АНАТОМІЇ

Тема 3. Кісткова система

Загальна остеологія: будова рухового апарату. Ріст і розвиток кісток. Сполучення кісток. Скелет тулуба. Сполучення між кістками тулуба. Грудна клітка як ціле. Скелет та суглоби вільної верхньої кінцівки. Скелет та суглоби вільної нижньої кінцівки.

Тема 4. М'язова система

Загальна міологія: м'язова система та будова м'язів. Класифікація та розміри м'язів. М'язи тулуба та спини. М'язи верхньої кінцівки. М'язи нижньої кінцівки. М'язи голови і шиї.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ВНУТРІШНІ ОРГАНИ І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 5. Травна система

Травна система: характеристика внутрішніх органів та їх будова.

Тема 6. Дихальна система

Дихальна система: характеристика органів дихання та їх будова. Вплив фізичного навантаження і спорту на дихальну систему.

Тема 7. Сечовидільна система

Сечовидільна система: характеристика сечових органів та їх будова.

Тема 8. Залози внутрішньої секреції

Залози внутрішньої секреції: будова та функції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

АНАТОМІЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА НЕРВОВОЇ СИСТЕМ

Тема 9. Будова серцево-судинної системи

Серцево-судинна система: будова серця, артерії великого і малого кола кровообігу. Венозна та лімфатична системи. Вплив фізичного навантаження і спорту на серцево-судинну систему.

Тема 10. Будова нервової системи

Нервова система: загальний огляд та будова спинного, головного та великого мозку.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти зможе:

PH1.	Знати предмет, мету і завдання курсу анатомія людини; значення анатомії у системі підготовки вчителя фізичної культури; методи анатомічного дослідження; поняття про орган, систему органів і апарат; називати конституційні особливості організму та пропорції тіла спортсменів; описувати структурну і функціональну організацію клітини; знати структурну і функціональну організацію тканин; загальну характеристику та класифікацію тканин; епітеліальна тканина: будова, класифікація, функції.
PH2.	Знати загальні дані про будову рухового апарату; значення та функції скелету; кістка як орган, форми, розвиток і ріст кісток; пояснювати вплив різних чинників на ріст та розвиток кісток; описувати сполучення кісток; знати будову кісток, значення м'язової системи; описувати будову м'яза, м'яз як орган і допоміжний апарат м'язів; класифікувати та ідентифікувати розміри м'язів; знати поняття про

	силу та роботу м'язів; порівнювати та обґрунтовувати розвиток та вікові особливості м'язів.
РН 3.	Знати загальну характеристику внутрішніх органів і травної системи; пояснювати вплив фізичних навантажень на травну систему; знати загальну характеристику органів дихання, називати будову верхніх дихальних шляхів, гортані, трахеї та бронхів, макро- та мікроскопічну будову легень; описувати вікові особливості та вплив фізичних вправ на органи дихання; знати загальну характеристику сечових органів; пояснювати вплив фізичних навантажень на сечову систему; знати загальні відомості про залози внутрішньої секреції, будову та функції щитоподібної залози, паращитоподібну та виличкову залози, гіпофіз, епіфіз, надниркові залози; залози внутрішньої секреції та м'язова діяльність людини.
РН 4.	Знати загальний огляд серцево-судинної системи: мікроциркуляторне русло; будову стінок судин; кола кровообігу; описувати будову серця: топографію та оболонки; камери та клапани; судини серця; знати провідну систему серця, спортивне серце; знати артерії великого та малого кола кровообігу, особливості венозної системи; загальну характеристику лімфатичної системи; ідентифікувати зміни у будові судинної системи під впливом фізичних навантажень; знати основні принципи будови і загальний огляд нервової системи; описувати будову спинного мозку; знати загальну характеристику головного мозку, загальний огляд будови великого мозку, зовнішню та внутрішню будову великих півкуль.
РН 5.	Визначати мікроскопічну будову клітин організму людини та його тканин, анатомічні особливості опорно-рухового апарату та кінцівок, особливості м'язової системи; вміти оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан; пояснювати та визначати вплив фізичного навантаження і спорту на серцево-судинну та дихальну системи.
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 2.	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег
ПРН 6.	Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом
ПРН 11.	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, показувати навички самостійної роботи.
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
Змістовий модуль 1.	
СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ	
Тема 1. Клітинна будова організму людини	
Л 1.	Вступ до анатомії. Анатомія як наука, її місце в системі біологічних наук. Етапи розвитку анатомічних знань. Вікова анатомія та її роль у підготовці вчителя фізичного виховання. Анатомічні орієнтири та анатомічна номенклатура. Клітинна будова організму людини. Поняття про орган, систему органів і апарат.
СЗ 1.	Мікроскопічна будова клітин організму людини.

Тема 2. Тканинна будова організму людини	
Л 2.	Тканинна будова організму людини: структурна і функціональна організація тканин.
СЗ 2.	Мікроскопічна будова тканин.
Змістовий модуль 2. ОСНОВИ ДИНАМІЧНОЇ АНАТОМІЇ	
Тема 3. Кісткова система	
Л 3.	Загальна остеологія: будова рухового апарату. Ріст і розвиток кісток. Сполучення кісток.
Л 4.	Скелет тулуба. Сполучення між кістками тулуба. Грудна клітка як ціле.
СЗ 3.	Анатомічні особливості опорно-рухового апарату.
Л 5.	Скелет та суглоби вільної верхньої кінцівки.
Л 6.	Скелет та суглоби вільної нижньої кінцівки.
СЗ 4.	Анатомічні особливості верхніх та нижніх кінцівок.
Тема 4. М'язова система	
Л 7.	Загальна міологія: м'язова система та будова м'язів. Класифікація та розміри м'язів. М'язи тулуба та спини.
СЗ 5.	Анатомічні особливості м'язової системи тулуба та спини.
Л 8.	М'язи верхньої кінцівки.
Л 9.	М'язи нижньої кінцівки.
Л 10.	М'язи голови і шиї.
СЗ 6.	Анатомічні особливості м'язової системи кінцівок.
Змістовий модуль 3. ПРИРОДА Й ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Тема 5. Внутрішні органи і спортивна діяльність	
Л 11.	Травна система: характеристика внутрішніх органів та їх будова.
Тема 6. Дихальна система	
Л 12.	Дихальна система: характеристика органів дихання та їх будова.
СЗ 7.	Вплив фізичного навантаження і спорту на дихальну систему.
Тема 7. Сечовидільна система	
Л 13.	Сечовидільна система: характеристика сечових органів та їх будова.
Тема 8. Залози внутрішньої секреції	
Л 14.	Залози внутрішньої секреції: будова та функції.

Змістовий модуль 4.**АНАТОМІЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА НЕРВОВОЇ СИСТЕМ****Тема 9. Будова серцево-судинної системи**

Л 15.	Серцево-судинна система: будова серця, артерії великого і малого кола кровообігу. Венозна та лімфатична системи.
-------	--

СЗ 8.	Вплив фізичного навантаження і спорту на серцево-судинну систему.
-------	---

Тема 10. Будова нервової системи

Л 16.	Нервова система: загальний огляд та будова спинного, головного та великого мозку.
-------	---

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1.	Підготовка до лекції
-------	----------------------

НД 2.	Підготовка до обговорення та/або опитування за темами семінарського заняття
-------	---

НД 3.	Підготовка до тестування в LMS MOODLE
-------	---------------------------------------

НД 4.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія)
-------	--

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН 1.	Інтерактивні лекції
-------	---------------------

МН 2.	Проблемні лекції
-------	------------------

МН 3.	Семінарські заняття
-------	---------------------

МН 4.	Мобільне навчання (m-learning)
-------	--------------------------------

МН 5.	Змішане навчання (blended-learning)
-------	-------------------------------------

Лекції надають студентам теоретичну основу з анатомії, що є основою для самостійного навчання здобувачів освіти. Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах. Гнучкість, доступність та персоніфікація навчання забезпечується m-learning з використанням мобільних пристроїв. Навчання через blended-learning з використанням LMS Moodle, в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно он-лайн, дозволяє створити комфортне освітнє цифрове середовище та забезпечити індивідуальну траєкторію навчання.

9. Методи та критерії оцінювання**9.1. Критерії оцінювання**

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок		74-81

Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
Виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	35-59
Необхідний повторний курс знавчальної дисципліни		0-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені наступні методи поточного формативного оцінювання: опитування студента на семінарському занятті та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання тестових завдань, оцінювання поточного тестування.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Методи оцінювання:

М 1.	Опитування
М 2.	Перевірка виконання завдань на семінарських заняттях
М 3.	Тестування в LMS Moodle
М 4.	Методи самооцінки

В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в LMS MOODLE.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН 1.	Мультимедіа
ЗН 2.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування)
ЗН 3.	Програмне забезпечення «Особистий кабінет» (з доступом до бібліотечно-інформаційної системи СумДУ)
ЗН 4.	Застосунок на платформі Android: Anatomy 3d atlas
ЗН 5.	Стенди, макети, атласи, мікроскоп
ЗН 6.	Сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom, Google Meet

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> Силка А.А. Вивчаємо анатомію українською: навч. посіб.: у 3 ч. Ч.1. Суми : СумДУ, 2019. 156 с. Набок М.М. Вивчаємо анатомію українською: навч. посібник: у 3-х ч. Ч.2. Суми : СумДУ, 2021. 159 с. Фредерик Мартіні. Анатомічний атлас людини. К.: ВСВ « Медицина», 2019. 128 с. Сара Таверньє. Анатомія. Картографія людського тіла. ТОВ «Ранок» 2021. 45 с.
--------------------	---

<p>Допоміжна література</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Александровіч Р. Малий атлас з анатомії. К.: Медицина. 2017. 136 с. 2. Коляденко Г.І. Анатомія людини. Підручник. К.: Либідь. 2018. 384 с. 3. Грубар І.Я. Навчальний посібник з курсу «Анатомія людини з основами спортивної морфології» для студентів I курсу факультету фізичного виховання (ілюстрований). Тернопіль: ТНПУ. 2016. 192 с. 4. Лукашенко Т, Малишев В. Анатомія людини. Конспект лекцій. Луцьк: в-во Університет «Україна». 2018. 112 с. 5. Павлюк Н. Практикум з анатомії людини. Навчальний посібник. К.: Медицина. 2015. 216 с. 6. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л., та інші. Функціональна Анатомія: Підручник для навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації / За ред. Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан. 2007. 552 с. 7. Яковлев В.О., Феник С.Й. Анатомія м'язової системи – Miologia / Навчальний посібник. Тернопіль: В-во Тернопільського педуніверситету. 2002. 83 с.
<p>Інформаційні ресурси в Інтернеті</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомія (зі змістовим модулем «Основи динамічної анатомії»): [дистанційний курс для студентів спеціальності 017. Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт»]. 2. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: https://moz.gov.ua/. 3. Офіційний сайт ГО «Асоціація хірургів України». URL: http://as-ukr.org/.